

BESLUT
1998-12-02 231-1064-94
84-215
Delgivningskvitto
Naturvårdsverket
106 48 STOCKHOLM

**BILDANDE AV GAMMTRATTENS NATURRESERVAT I ÖRNSKÖLDSVIKS
KOMMUN VÄSTERNORRLANDS LÄN.**

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Reservatets benämning	Gammtrattens naturreservat
Objektnummer	2202082
Natura 2000 kod (Sitecode)	SE0710107
Kommun	Örnsköldsvik
Socken	Anundsjö
Fastighet	Östra Anundsjö 2:3
Markägare	Staten, naturvårdsfonden
Lägesbeskrivning	70 km NNV Örnsköldsvik
Topografisk karta	20 I NV
Ekonomisk karta	20 I 6 C
Geokod	20I7C0E5G
Gräns	Reservatets gräns är markerad med heldragen linje på karta, se bilaga 1
Area	734 ha
Därav landareal	732 ha
Naturtyper	Skog 662 ha varav planterat hygge 80 ha Myr: 70 ha Vatten: 2 ha
Naturgeografisk region	30 a
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen
Fastighetsförvaltare	Länsstyrelsen

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatet är ett 734 hektar stort naturskogsområde (420 - 578 m ö h) med bergen Siberget i väster, Gammtratten i mitten och Lilltratten i öster. Terrängen är starkt kuperad. Berggrunden är en mosaik av urgraniter och revsundsgranit omgivet av sedimentgnejser med pegmatitgångar. Reservatet ligger mellan två isälvsstråk och består mestadels av normalblockig, sandig-moig morän med inslag av hållmark på topparna och myrmark i svackorna.

Marken är fuktig med myrstråk och översilad mark. Spår av dikning finns ej. I området finns en tjärn och några bäckar. Gran dominerar trädskiktet med inslag av tall, björk, asp, en och sälg. Granen är naturligt föryngrad och med en medelålder på 130 år. Brandspår och äldre stubbar från dimensionsavverkningar finns över stora delar av området, även på de östliga myrarna.

Hållmarken på Sibergets och Gammtrattens toppar är beväxta av tall. På mindre områden dominerar björk som ger karaktär av fjällbjörkskog. Den magra höjdlägeskogen mellan 450-530 m har endast lokala naturskogsbestånd men visar ändå tydliga tecken på skoglig kontinuitet. Utmed bergens sluttningar finns t ex gammal granskog och brandpräglade tallbestånd med mycket död ved.

I syd-och västlägen samt på väl översilade platser under 450 m är skogen delvis högproduktiv. De sluttande myrarna med omgivande äldre naturskog på östra Gammtratten har ett högt innehåll av torrakor och lågor i alla nedbrytningsstadier. Det så kallade Trattstupet på Gammtrattens sydvästra sida är mäktigt. Nedanför detta finns vackra tallar upp till 70 cm i diameter. Aspar trivs även i detta område. Söder om detta område ligger ett granskogsområde med insprängda gammeltallar. Här finns den mycket sällsynta arten stor barkplattbagge (*Pytho kolwensis*) och även dess släkting mindre barkplattbagge (*Pytho abieticola*). Den stora barkplattbaggen är högt specialiserad till fuktig mark med grova granlågor. Den är akut utrotningshotad, inte bara i Sverige, utan i hela världen.

Den skogliga kontinuiteten i området har gett flera naturskogsarter ett gott fäste. Rödlistade arter såsom lappticka (*Amylocystis lapponica*), gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*) och rynkskinn (*Phlebia centrifuga*) är vanligt förekommande över hela området. Lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och hänglavar är också frekvent förekommande. Här finns även ett antal verkliga rariteter: mörk rödprick (*Arthonia incarnata*), stiftgelelav (*Collema furfuraceum*) och den sällsynta vedsvampen *Antrodia infirma*.

I den östra delen av reservatet finns en nybruten skogsbilväg som når ända in i naturskogen på Gammtrattens nordöstra del. Dalgången vid Trattbergstjärn och Lilltratten är till stora delar uthuggen. Tall och gran nyplanterades 1993/94.

Fågellivet har ett inslag av naturskogsarter såsom lavskrika, tjäder, järpe, tretåig hackspett, och spillkråka. Björn besöker regelbundet reservatet.

ÄRENDETS BEREDNING

Vid Domänverkets bolagisering 1992 lämnades vissa områden med särskilt stora naturvärden kvar i statens ägo. I en överenskommelse 1995 mellan Statens Fastighetsverk och Naturvårdsverket beträffande fastighetsförvaltningen, fastslogs att sådana områden normalt skall förvaltas av Naturvårdsverket. Regeringen uppdrog därefter åt berörda länsstyrelser att besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen.

Gammtrattens naturreservat finns redovisat som ett naturvårdsobjekt med högsta skyddsvärde i översiktsplanen från 1990 för Örnköldsviks kommun. Inga motstående intressen finns redovisade i kommunens översiktsplan.

Gammtratten finns redovisat som naturvårdsobjekt N85224 vid länsstyrelsen och är av regeringen föreslaget att ingå i Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

GRUND FÖR BESLUT

Gammtratten är ett stort, sammanhängande naturskogsområde med ett flertal rödlistade arter som kräver skoglig kontinuitet. Reservatet har höga botaniska och zoologiska värden. Området bör skyddas på grund av dess biologiska värden och betydelse för kännedomen om landets natur.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i naturresurslagen.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7§ naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärks på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

ÄNDAMÅLET MED NATURRESERVATET

Ändamålet med reservatet är att bevara ett större sammanhängande naturskogsområde och därmed skydda ett flertal arter av botaniskt och zoologiskt värde.

Ändamålet är även - inom ramen för ovanstående mål - ge möjlighet till naturupplevelse.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning
- 2 borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form
- 3 utföra fyllnad eller anordna upplag
- 4 dika eller dämna
- 5 dra fram permanent mark- eller luftledning
- 6 anlägga väg, led eller spång
- 7 avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd
- 8 ta bort eller upparbeta döda träd eller vindfällen
- 9 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel
- 10 kalka mark
- 11 kalka vatten utan länsstyrelsens tillstånd

- 12 inplantera för trakten främmande växt- eller djurarter
- 13 inplantera för trakten främmande fiskarter eller fiskstammar utan länsstyrelsens tillstånd
- 14 medföra ej kopplad hund annat än i samband med jakt
- 15 framföra motordrivet fordon annat på skogsbilväg eller i samband med uttransport av skjutna älgar, varvid särskilda anvisningar skall följas, se skötselplan
- 16 upplåta mark för militär övningsverksamhet eller idrottstävling

Föreskrifterna utgör inte hinder för vägunderhåll och de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som närmare anges i bifogade skötselplan (bilaga 2).

- B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares eller annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet

- 1 upphuggning och markering av reservatsgräns
- 2 uppsättning av informationstavlor
- 3 kontrollerade bränningar i naturvårdssyfte enligt särskild plan

- C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

- 1 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar
- 2 plocka eller gräva upp växtdelar eller på annat sätt skada vegetationen. Bär och matsvamp får dock plockas
- 3 tälta eller göra upp eld
- 4 klättra i boträd, samla insekter eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet
- 5 framföra motordrivet fordon, annat än på skogsbilvägar
- 6 rida eller cykla i terrängen
- 7 skada mark och block
- 8 medföra ej kopplad hund
- 9 uppsätta skylt, göra inskrift e dyl
- 10 utföra vetenskapliga undersökningar utan länsstyrelsens tillstånd

- D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

- 1 Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan.
- 2 Länsstyrelsen ska vara naturvårdsförvaltare.

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till miljödepartementet, men skicka eller lämna skrivelsen **till länsstyrelsen**, postadress: Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsenheten, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet. I skrivelsen skall Ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ni önskar ytterligare upplysningar, ta kontakt med Britt Marie Lindström telefon 0611-29 703, fax 0611-29680.

I handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Börje Hörnlund beslutande, samt företrädare för näringslivsenheten, förvaltningsenheten och samhällsbyggnadsenheten.

Börje Hörnlund

Britt Marie Lindström
Samhällsbyggnadsenheten, tel 0611-29 703

Bilaga

- 1 Beslutskarta
- 2 Skötselplan

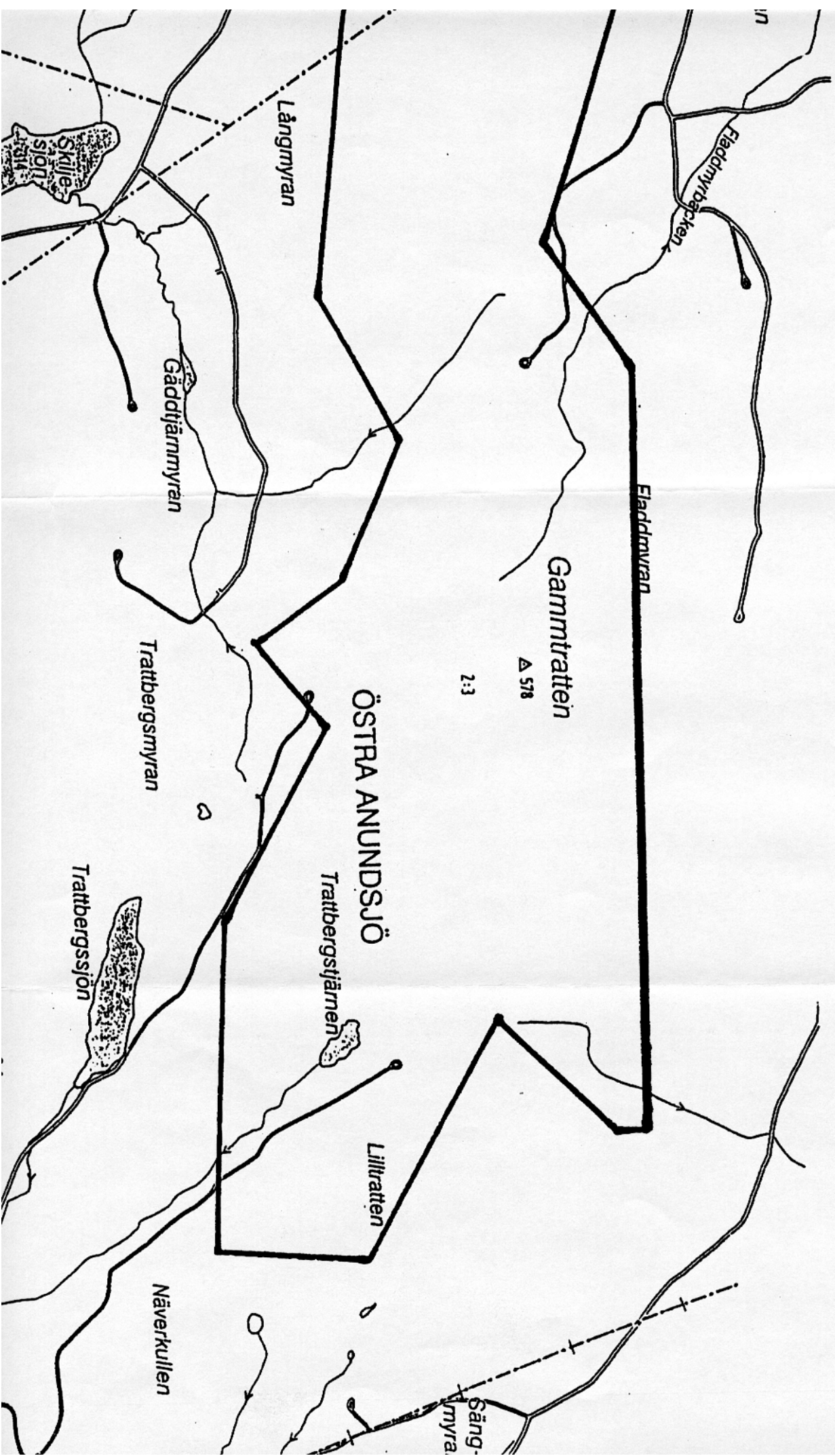
Kopia till

Örnsköldsviks kommun
Lantmäterimyndigheten i Västernorrlands län, Box 154, 87123 HÄRNÖSAND
Naturskyddsföreningen i Västernorrland, Länsförbundet, Bernt Persson, Åslingv.10, 873 00 Bollstabruk
Naturskyddsföreningen i Ö-vik, c/o Andro Stenman, Krönv 22, 891 42 Örnsköldsvik
Skogsvårdsstyrelsen Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen i Örnsköldsvik distrikt, Hästmarksvägen 2, 891 38 Örnsköldsvik
Ångermanlands ornitologiska förening, Kurt Holmqvist, Skarpåkerv 32, 872 33 Kramfors
Lars Lundin, Inst f miljöanalys, SLU, 750 07 Uppsala
Roger Pettersson, Inst f viltekologi, SLU, 901 83 Umeå
Trattbergets jaktlag, c/o Tage Johansson, Backeböv 20, 891 42 ÖRNSKÖLDSEVIK

Samh 2 ex
Plan- och naturresurser

Beslutskarta skala 1:20 000

- Reservatsgräns

SKÖTSELPLAN

Disposition och skötsel av mark och vatten

Övergripande mål

Gammtrattens naturreservat ska bevaras i sitt naturliga tillstånd och få utvecklas fritt. För att uppnå detta mål ska nedan angivna riktlinjer gälla och angivna åtgärder vidtas.

Generella riktlinjer och åtgärder

* Skog

Skogen skall utvecklas fritt av naturligt förekommande processer. Inga skogsbruksåtgärder får vidtas. Väl avgränsade och dokumenterat brandpräglade bestånd kan komma att brännas i naturvårdssyfte. En särskild plan skall upprättas för hur eventuella framtida spontana bränder i reservatet bör avgränsas och släckas. All brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största möjliga hänsyn till mark, vegetation och vatten.

* Jakt och fiske

Jakt skall alltid bedrivas i överensstämmelse med god jaktetik. Jakträttshavaren har att noga följa gällande lagar och bestämmelser rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter. När jakt i reservatet pågår ska ett anslag sättas upp på informationstavlor. Terrängtransport av skjutna älgar får ej ske så att markskador och spårbildning uppstår. Jaktorn får inte uppföras och siktgator får inte röjas utan länsstyrelsens tillstånd. Torrakor får under inga omständigheter användas till ved. Jakten är upplåten till Trattbergets Jaktlag fram t o m 2002-06-30. Efter avtalstidens slut skall småviltsjakten begränsas med förbud mot jakt på tjäder och jakt under tiden 1/1 till 15/3.

Fisket innehas av fiskerättsägarna.

* Motorfordon

Snöskoterkörning är inte tillåtet i reservatet. Samer har rätt att framföra motordrivet fordon i direkt samband med renskötsel.

* Miljöövervakning

Inom och strax söder om området utförs en långsiktigt och tvärvetenskaplig miljöövervakning. Integrated Monitoring, IM, görs i små avrinningsområden på initiativ av och med medel från Naturvårdsverket. IM-programmet ingår i FN/ECE-konventionen om begränsning av långtransporterade luftföroreningar där många länder samarbetar för att följa effekterna på mark, vatten och vegetation. Vid den norra infarten till Gammtratten finns en klimatstation och 70 m söder om området finns en vattenprovtagningsstation i bäcken. Nederbördssamlare, aluminiumstavar och gula, nedbrytbara snitslar är utplacerade. Vattendelare är utmärkt med orange trästavar. Projektet samordnas vid Institutionen för miljöanalys, SLU Uppsala, för närvarande av Lars Lundin.

* Övervakning av *Pytho kolwensis*

Söder om Gammtrattens topp görs en studie av habitatval och spridningsförmåga hos stor barkplattborre, *Pytho kolwensis*. Studien görs av Roger Pettersson, Institutionen för skoglig zooekologi, SLU, Umeå, och finansieras av WWF. I Gammtratten finns en av sju provtytor och den är utmärkt med aluminiumpinnar och snitslar. En röd skylt talar om att området är en försöksyta.

Anordningar för friluftslivet

Övergripande mål

Reservatet skall stå öppet för allmänhetens friluftsliv men dock nyttjas under rådande naturgivna förutsättningar utan större anordningar för friluftslivet. Allmänheten kommer, via information mm, att styras till andra reservat som antingen ligger relativt nära eller har liknande värden och med högre service för friluftslivet.

Generella riktlinjer och åtgärder

Reservatet är föga känt av allmänheten. Med ökad information i samband med reservatsbildningen kommer besöksfrekvensen att öka. Detta bedöms inte hota naturvärdena i reservatet.

***Tillgänglighet**

Reservatet kan nås med bil på skogsbilvägar som går in i områdets norra del och dess östra del. Söder om reservatet finns ytterligare en skogsbilväg.

*** Information**

En informationstavla sätts upp vid slutet av den väg som når in i reservatets norra del och i dess östra del. I den östra delen kommer tavlan att sättas så att vägen blir blockerad, och man inte kan ta sig längre än till vändplanen vid Trattbergstjärn. Vägvisning kommer ej att ske. En enkel informationsfolder ska tas fram.

*** Stig**

Ingen stig kommer att anläggas i reservatet. Den redan befintliga stigen som går rakt igenom reservatet i öst-västlig riktning kommer inte att underhållas, såvida den inte väljs ut som en fortsättning till Ödemarksleden. I detta fall kommer den att underhållas av Örnsköldsviks kommun.

Utmärkning

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Tillsyn

Länsstyrelsen utser en uppdragstagare för tillsyn samt efterlevnad av reservatsbestämmelser. Uppdraget regleras i avtal.

Dokumentation och uppföljning

Den som ansvarar för tillsyn är ansvarig för att utförda åtgärder och kostnader dokumenteras för att möjliggöra uppföljningar och utvärderingar.

Miljö-övervakningen (IM-programmet) och övervakningen av *Pytho kolwensis* ska även ses som en del i uppföljningen av reservatets utveckling/skötsel.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Istandsättningsåtgärder

Två tavelställ, enkel modell	4 000 kr
Framtagning och uppsättning av information	10 000 kr

Löpande underhåll, årligen

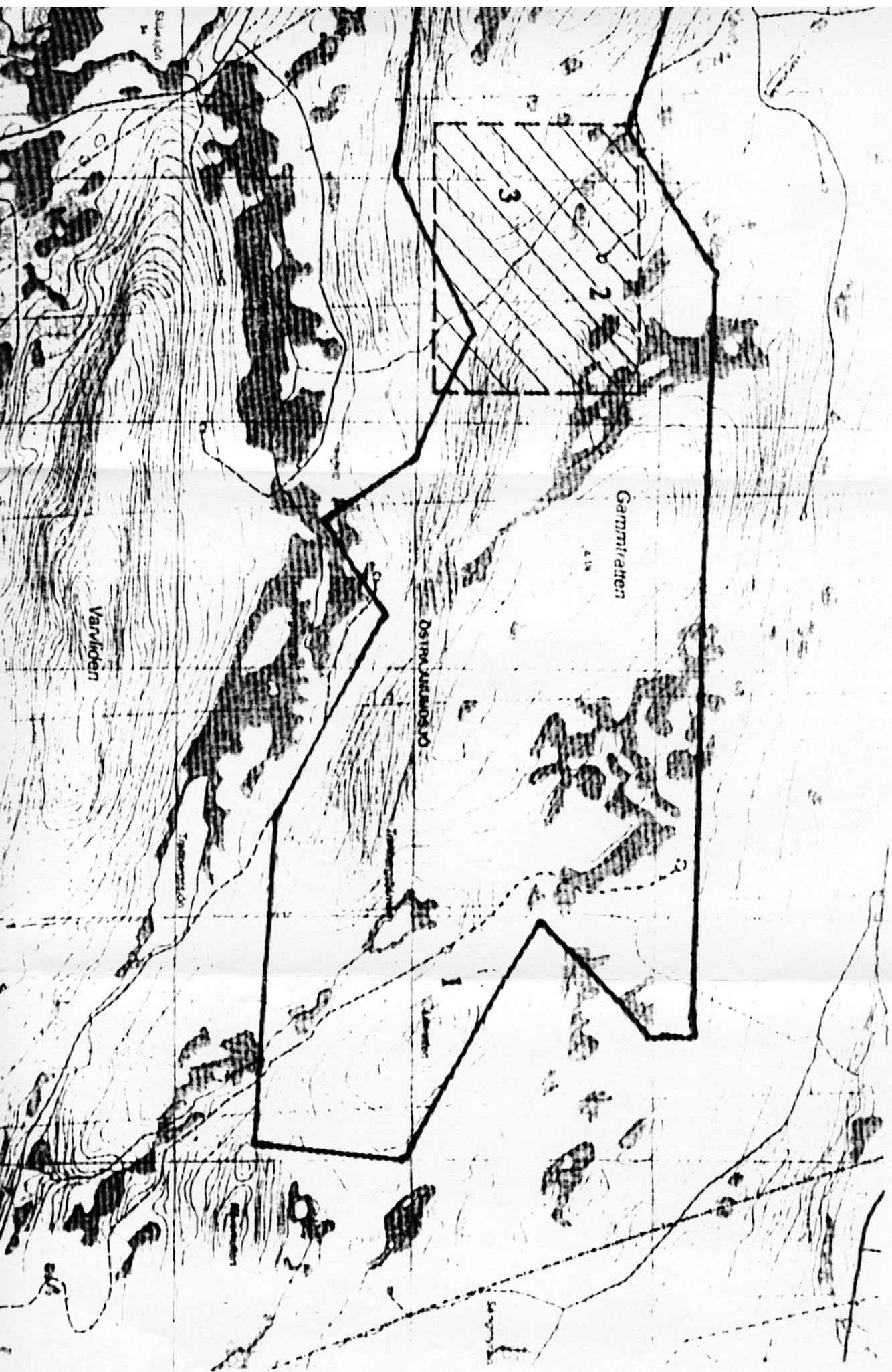
Tillsyn	1 dagsverke
Underhåll av skyltar	2 000 kr

Finansieringen av iordningställande och årligt underhåll sker genom tillgängliga medel från naturvårdsverket.

Litteratur

Johansson, M. 1997: Inventering av Gammtratten. Inventeringsprotokoll. Länsstyrelsen, Västernorrlands län.

- Reservatsgräns

1. Vändplan med informationstavla; blockering av fortsatt väg

2. Vändplan med informationstavla

3. Område för miljöövervakning

